

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tost/8/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100204
Dátum vydania rozhodnutia: 14. marca 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9517100204.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí 14. marca 2018 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému P. P. a spol., pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, 2 písm. a/, 3 písm. c/, 4 písm. a/, c/ Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného T. K. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 22. februára 2018, sp. zn. 4Tp 26/2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného T. K. s a z a m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „ŠTS“), rozhodol, že I. v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného T. K. o prepustenie z väzby na slobodu zamietá, II. podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného neprijíma, III. v zmysle § 80 písm. c/ Tr. por. väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným nenahrádza, IV. podľa § 81 ods. 1 Tr. por. návrh na zloženie peňažnej záruky ako nahradenie väzby T. K. neprijíma. Proti uzneseniu T. K. zahlásil do zápisnice o výsluchu obvineného sťažnosť. Sťažnosť následne odôvodnil tým, že uznesenie je nezákonné, svojvoľné, arbitrárne, rozporné so základným právom na osobnú slobodu zaručeným v čl. 5 ods. 1 písm. a/, c/, 3, 4, čl. 6 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako „Dohovor“). Sudca pre prípravné konanie hoci iné úkony hodnotil, odmietol zohľadniť námietky obvineného. Takýto postup považoval za jednostranný a selektívny. Na podporu prokuratúry sú duplicitne vypočúvaní niektorí obvinení, OČTK pritom nevypočuli všetkých 63 obvinených. Z výpovede kajúcnika G. H. nemožno usudzovať spáchanie trestnej činnosti sťažovateľa. Podľa spoluobvineného bol K. len „pošťár“ a „občas doniesol v obálke peniaze“. Ani možná pravdivosť týchto tvrdení nezakladá úmysel páchať trestnú činnosť, pretože trestným by tak bolo akékoľvek odovzdanie peňazí či vecí poverenou osobou. Podpisovanie nejakých papierov je nepodloženým a účelovým tvrdením spoluobvineného, vykonaným pod príslubom OČTK, čo spochybňuje vierohodnosť takejto výpovede. Sudca pre prípravné konanie selektívne nezohľadnil skutočnosti tvrdené spoluobvineným, ktorý o ňom vypovedal, že sa zdalo, že obvinený o ničom nevedel a tiež, že mu platil v hotovosti za rekonštrukciu bytu..... Zdôraznil výpoveď U. V. z 2. novembra 2017, podľa ktorej nemožno usudzovať páchanie trestnej činnosti obvineným, pričom svedkyňa sťažovateľa označila za bábku, ktorá o ničom nevedela. Prvostupňový súd

nezdôvodnil, prečo niektorým častiam výpovedí uveril, absenciu odôvodnenia nemožno ospravedlňovať tým, že sa nejedná o rozhodovanie vo veci samej. Páchanie trestnej činnosti ako ani dôvodnosť väzby nemožno vyvodit' ani z domnejšej komunikácie K. so spoluobvineným L., vzhľadom na nedostatočnú identifikáciu volajúcich, navyše zachytený rozhovor je bez presných súvislostí, čoho sa týka, o aké peniaze sa jedná, komu sa majú odovzdať. V rozhodnutí sudca nevysvetlil ani v čom má spočívať zabehnutý modus operandi. Z dôkazov nevyplýva spáchanie skutkov spôsobom a v rozsahu vymedzenom v uznesení o vznesení obvinenia, že ako konateľ obchodných spoločností H. & T. s.r.o. (ďalej len „H.“) alebo I. s.r.o. na základe pokynov brata a P. vystavoval, resp. dal vystaviť doklady, tieto podpisoval, distribuoval, na základe čoho došlo k peňažnému plneniu, zaslanému obchodným spoločnostiam, ktoré odovzdával ďalším spoluobvineným. Napadnuté uznesenie nevyhovuje požiadavkám §§ 71 ods.1, 72 ods. 2 veta druhá Tr. por., je nepreskúmateľné aj pre absenciu odôvodnenia dôvodnej obavy z pokračovania „konkrétnej“ trestnej činnosti, zakladajúcej dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ktorú sudca nešpecifikuje, odkaz na činnosť uvedenú vo vznesení obvinenia je na účely preventívnej väzby nepostačujúci. Obvinený nefiguruje v iných spoločnostiach. Rozhodnutie nezohľadňuje povahu a závažnosť spáchanej trestnej činnosti, jeho sociálne a rodinné pomery, pracovné prostredie, v ktorom sa pohybuje, vytvárajúce či zvyšujúce riziko ďalšieho páchania konkrétnej trestnej činnosti. Argumenty za prepustenie a proti nemu nesmú byť „všeobecné a abstraktné“, ale musia odkazovať na špecifické skutočnosti a osobné pomery danej osoby, ktoré odôvodnia jej väzbu. Osobitne preventívna väzba nemôže byť považovaná za prostriedok všeobecnej prevencie, ale musí smerovať k zabráneniu spáchania určitého konkrétneho trestného činu. V žiadosti o prepustenie z väzby nahradenie väzby peňažnou zárukou neponúkol, nemá vedomosť, že by tak učinila iná osoba, čo má v tejto časti za následok nezákonnosť uznesenia. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a jeho prepustiť na slobodu. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor ÚŠP“) sa k sťažnosti obvineného nevyjadril. Najvyšší súd ako súd nadriadený [§ 72 ods. 2 (veta štvrtá) Tr. por.] po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu je prípustná [§ 83 (veta prvá) Tr. por.], bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 187 ods. 1 Tr. por.). Na podklade opravného prostriedku sťažnostný súd v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť nie je dôvodná. Podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Z hľadiska procesných predpisov je rozhodovaniu o väzbe venovaný prísny formálny pohľad, ktorý má vylúčiť alebo minimalizovať možnosť vzniku porušení základných práv a slobôd osôb, ktoré sa jej podrobujú. Účelom väzby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je chrániť spoločnosť pred dokonaním trestného činu, alebo pred jeho opakovaním, či pokračovaním. Pri posudzovaní konkrétnej skutočnosti odôvodňujúcej obavu z následku uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné dôsledne vychádzať zo znalosti skutkových zistení a dôkaznej situácie v konkrétnej veci a na základe týchto posúdiť, či vzatie obvineného do väzby (resp. ďalšie trvanie väzby) je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania. Pre rozhodnutie o väzbe (z hľadiska materiálnych podmienok) sa vyžaduje existencia dôvodného trestného stíhania - *conditio sine qua non* reprezentovaného dôvodným podozrením zo spáchania trestného činu konkrétnou osobou a existencia niektorého z dôvodov väzby, čo je v prípade obvineného T. K. aj v súčasnom štádiu konania naplnené. Vzhľadom na dramatický vplyv pozbavenia slobody na základné práva jedinca konanie podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru musí v zásade spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (rozsudok ESĽP z 13. februára 2001 vo veci Garcia Alva v. Nemecko, č. 23541/94), pričom princíp spravodlivosti („fairness“) v zmysle posledného označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody (rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti sťažnosti z 26. februára 2002 vo veci Bufferne v. Francúzsko, č. 54367/00). Rozhodovanie o väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 Tr. por. je vždy v rovine pravdepodobnosti (nie istoty) vo vzťahu k dôsledkom, ktoré môžu nastať, ak nebude obvinený vo väzbe. Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Východ - Košice, ČVS: PPZ-

16/NKA-FP-VY-2017 z 13. októbra 2017, bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie aj T. K. za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., pokračovací zločin skrátenia dane a poistného v zmysle § 276 ods. 1, 2 písm. c/, 4 Tr. zák. formou organizátorstva podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti v zmysle § 233 ods. 1 písm. a/, 2 písm. a/, 3 písm. c/, 4 písm. a/, c/ Tr. zák., ktorých sa mal dopustiť na skutkovom základe, konštatovanom v bodoch A, D3, D4, D7 a D25, E1 až E7 uznesenia o vznesení obvinenia. Sťažovateľ bol vzatý do preventívnej väzby uznesením ŠTS z 15. októbra 2017, sp. zn. 4Tp 26/2017, podľa §§ 72 ods. 2, 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., väzba začala plynúť 13. októbra 2017 o 6:02 hod. Dôvodnosť trestného stíhania zakladá skutočnosť, že podľa uznesenia o vznesení obvinenia P. P. a G. K. (brat obvineného) založili štruktúrovanú skupinu osôb, dlhodobo pôsobiacu na území Slovenska a spoločne s obvinenými T. T., Mgr. U. T., T. K. a ďalšími obvinenými, v úmysle páchania ekonomickej, najmä daňovej trestnej činnosti prostredníctvom fakturačných reťazcov, po vzájomnej dohode s osobami konajúcimi v mene objednávateľov, predstavujúcich v reťazcoch konečných odberateľov, registrovaných u správcu dane ako platcov DPH, zabezpečili poskytnutie rôznych reklamných služieb a za tieto plnenia vyhotovovali dodávateľské faktúry, v ktorých boli za ceny deklarované dodanie reklamných služieb účelovo vysoko nadhodnotené oproti reálnym nákladom na obstaranie fakturovaných reklamných služieb, pretože slúžili na umelé navýšovanie nákladov spoločnosti a zároveň navýšenie sumy, ktorú evidovali a uplatňovali si ako odpočet DPH z prijatých faktúr, čím účelovo znižovali svoju daňovú povinnosť z plnení, ktoré ako platcovia DPH fakturovali svojim odberateľom v rámci svojej podnikateľskej činnosti, s tým, že na základe predchádzajúcej dohody im z finančnej čiastky, ktoré uhradili a vo svojej vedomosti aj vykázali ako úhradu umelo nadhodnotených faktúr za deklarované dodanie reklamných služieb, bude vrátená ich majoritná časť späť v hotovosti ako tzv. čierne peniaze, pretože tieto finančné prostriedky už nebudú podliehať žiadnej evidenčnej povinnosti. Preto zakladali a prevádzkovali obchodné spoločnosti špecifikované v uznesení o vznesení obvinenia, v ktorých zabezpečovali aktivity potrebné k účelovému znižovaniu daňovej povinnosti, vyhotovovali účtovné doklady, podávali daňové priznania a najnižšie postavení členovia ako konatelia tzv. stratených spoločností uskutočňovali prevody na bankových účtoch a vyberali peňažné prostriedky v hotovosti. Vzniklo tak podozrenie o skrátení dane na úkor štátneho rozpočtu Slovenskej republiky najmenej 27.985.961,29 eur. Zo vznesenia obvinenia sťažnostný súd zistil postavenie T. K. a obchodných spoločností, v ktorých vystupoval tak, že jeho spoluobvinený brat, G. K. mal byť druhým najvplyvnejším členom skupiny, sústredujúcim peniaze cez ostatných obvinených, aktívne vplývajúci na chod spoločnosti a tento aj spoločne so sťažovateľom mali riadiť účtovníčky a dávať im pokyny na zaúčtovanie konkrétnych súm, z čoho má najvyšší súd dostatočne konkretizovaný popis nelegálnej činnosti a teda „modus operandi“ konania obvineného, páchaného v podstate od roku 2014 do zadržania 13. októbra 2017, podľa § 86 Tr. por. Najvyšší súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine, ale posudzujú či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, trestného činu. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá danosť skutočností a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemôžu byť na úrovni dôkazov potrebných k odôvodneniu odsúdenia alebo k podaniu obžaloby. Uznesenie o vznesení obvinenia obsahuje dostatočne konkrétny opis toho, v čom mala spočívať činnosť sťažovateľa vo vzťahu k trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, v podstate od roku 2014 až doposiaľ. Daná trestná vec je v počiatočnom štádiu trestného stíhania, pričom ide o značnú rozsiahlosť, čo do počtu obvinených (63), ako aj skutkov (101). Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že ide o skutkovo o vysoko sofistikovanú ekonomicko - daňovú trestnú činnosť. Vzhľadom na vyjadrené najvyšší súd uzavrel, že existuje dostatok konkrétnych podkladov, na ktorých je v rovine rozumnej (nie absolútnej) istoty založená existencia obavy, že v trestnej činnosti rovnakého či obdobného charakteru bude pokračovať, resp. že trestné činy, o ktoré sa pokúsil, dokoná. Obvinený z kontextu svedeckých výpovedí účelovo vytrháva konštatácie, aby znížil závažnosť stíhaného konania a povahu a rozsah jeho účasti. Podľa názoru najvyššieho súdu ŠTS dostatočne vysvetlil povahu trestnej činnosti, kladenej mu za vinu, vychádzajúc aj z výsluchov svedka Alexandra z prípravného konania, ktorý konkretizoval účasť sťažovateľa na trestnej činnosti, účelovom fakturovaní reklamnej činnosti, účasti na akciách, poskytovaní veľkoplošných obrazoviek, v úmysle dosiahnutia nelegálnej daňovej optimalizácie vystavovaním nákladových faktúr spoločnosťami X., I., H. a ďalšími.

Sťažovateľ vystupoval vo fakturujúcich spoločnostiach H. a I. ako štatutár a spoločník, čo korešponduje s výpoveďou svedka o tom, že mal od P. prevziať spoločnosť I.. Najvyšší súd zdôrazňuje význam a postavenie svedka v reťazci, ktorý pôsobil ako koncový užívateľ nelegálne fakturovaných služieb pre nárazníkové spoločnosti. Súd v uznesení vysvetlil, že obvinený je svedeckými výpoveďami označovaný ako plniateľ príkazov brata obvineného a P., najvyššie postaveného člena, ktorý fakticky riadil a koordinoval ostatné osoby zapojené do fakturačných reťazcov ako aj účtovníčky. Úlohou účtovníčok a fakturantiek v zmysle vyjadrenia U. V. bolo korigovať výdavky vstupom do H., aby vlastná daňová povinnosť vychádzala vo výške jedného percenta z obratu, tak to mala nastaviť, pričom suma, na ktorú mala byť vystavená faktúra si mali účtovníčky nahlasovať a podľa týchto pokynov boli spätne vystavované faktúry. Skutočnosť, že fakturantka zapojená do trestnej činnosti nehodnotí vykonávanie príkazov organizátora zločineckej skupiny a realizáciu platieb medzi zapojenými spoločnosťami a osobami a T. K. ako trestné však nevyučuje dôvodnosť trestného stíhania ako ani väzobný dôvod, založený na dôvodnej obave z pokračovania v trestnej činnosti. Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa a rovnako konštatuje, že u obvineného T. K. naďalej pretrvávajú existencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Doteraz vykonané dokazovanie svedčí o existencii podozrenia, že vo vzťahu ku konaniu obvinených, (medzi ktorých patrí aj obvinený K.), ide o zabehnutý spôsob trestnej činnosti charakterizovaný vzájomne dohodnutým prepojením jednotlivých obvinených prostredníctvom výkonu podnikateľskej činnosti v obchodných spoločnostiach, následkom čoho je reálna škoda spôsobená štátu v podobe následku skrátenia dane, resp. legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Mechanizmom vrátenia finančných prostriedkov obvinenými zastupujúcich podnikateľské subjekty zapojené do reťazca ako tzv. koncové spoločnosti možno vyvodiť dôvodný záver o existencii podozrenia, že toto konanie má za následok neodvedenie, resp. nezaplatenie dane z pridanej hodnoty. Napriek tvrdeniu sťažovateľa, že tento nie je v súčasnosti konateľom žiadnej obchodnej spoločnosti, nevykonáva obchodné vedenie a právne úkony za žiadnu spoločnosť, nie je možné konštatovať, že by toto zmiernilo, resp. úplne minimalizovalo existenciu dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. V zmysle ustanovení § 105 až 153 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník je zrejme, že vzhľadom na týmto zákonom spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzením zverenú práva nemožno hovoriť o zániku dôvodnej obavy, že v prípade prepustenia z väzby bude sťažovateľ naďalej pokračovať v činnosti podrobne popísanej v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia, pričom pokračovanie v trestnej činnosti nevyučuje ani možnosť opätovného založenia či vstupu do existujúcich spoločnosti. Dôvodné podozrenie z rozsiahlej majetkovej trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná po dlhšiu dobu opakovaním činov naplňajúcich znaky rovnakej skutkovej podstaty, t. j. formou pokračovania v trestnom čine (§ 122 ods. 10 Tr. zák.), ako aj z toho, že sa páchatel mal dopustiť viacerých úmyselných trestných činov v reálnom súbehu a trestnú činnosť mal páchať až do zadržania môže predstavovať konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. t. j., že bude pokračovať v trestnej činnosti. Obvinený s doplnením dôvodov sťažnosti z 13. marca 2018 doručil uznesenie vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, expozitúra Východ, ČVS: PPZ-16/NKA-FP-VY-2017 z 2. marca 2018, ktorým podľa § 21 ods. 1 Tr. por. (per analogiam) vylúčil trestnú vec obvinených 1/ G. H. a 2/ U. V. zo spoločného konania z trestnej veci obvinených P. P. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny v zmysle § 296 Tr. zák. a iné, na samostatné konanie. V spojitosti s poukazom na nehodnovnosť výpovedí svedkov H. a V., z ktorých vychádzal sudca pre prípravné konanie vo väzobnom uznesení, založenú na tom, že sa jedná o kajúcnikov sťažnostný súd upozorňuje, že ŠTS vychádzal z výsluchov realizovaných 15. novembra 2017, 9. a 12. februára 2018 (H.) a 2. novembra 2017 (V.). Je nepochybné, že H. a V. vypovedali v procesnom postavení obvinených, pretože k vylúčeniu ich trestnej veci na samostatné konanie došlo až 2. marca 2018. Sťažnostnú námietku o nehodnovnosti ich výpovedí preto najvyšší súd považuje za irelevantnú. Prvostupňový súd sa v rozhodnutí dôsledne zaoberal možnosťou nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a sťažnostný súd sa stotožňuje so záverom, že sťažovateľ je stíhaný pre rozsiahlu trestnú činnosť, závažnosť trestnej činnosti, rozsah a spoločenská škodlivosť, ako aj povaha prípadu neumožňuje vysloviť záver, že nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a následné prepustenie je dostatočné pre naplnenie účelu väzby. Najvyšší súd nezistil ani výnimočné okolnosti v zmysle § 80 ods. 2 Tr. por., umožňujúce nahradenie väzby obvineného, stíhaného pre obzvlášť závažný zločin. V tejto súvislosti je potrebné

prisvedčiť sťažnostnej námietke, podľa ktorej obvinený nenavrhol nahradiť väzbu peňažnou zárukou podľa § 81 ods. 1 Tr. por., ŠTS však napriek tomu rozhodol tak, že záruku neprijíma. Nadbytočný výrok v bode IV. uznesenia nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Najvyšší súd pre úplnosť pripomína, že sťažovateľ v žiadosti zo 7. februára 2018 namietal oneskorené rozhodnutie prokurátora ÚŠP o sťažnosti proti uzneseniu o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia 9. januára 2018, takmer 3 mesiace od jej podania. Sťažnostný súd sa v tomto stotožňuje s argumentáciou prvostupňového súdu, podľa ktorého námietka súvisí s procesným postupom OČTK a nezakladá nezákonnosť vykonaných dôkazov, pretože boli realizované po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia T. K. uznesením z 13. októbra 2017, ktoré mu boli riadne oznámené. Na podklade vyjadreného najvyšší súd sťažnosť obvineného ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.